

Glavne značilnosti reformirane strokovne šole Premislimo še malo!

O osnutku Zvezne podkomisije za reformo strokovnega šolstva je 4. maja t. l. razpravljaj plenum Zdrženja učiteljev in profesorjev strokovnih šol LRS. Glavne značilnosti reformirane strokovne šole naj bi po osnutku bile naslednje: 1. Vse strokovne šole: šole s praktičnim poukom (sedanje industrijske in vajeniške šole), srednje strokovne šole (tehniške, gradbene, ekonomske, kmetijske, zdravstvene itd.) bodo šole II. stopnje in s tem izenačene po stopnji z bodočo 4-letno gimnazijo.

Reformo šole obravnavamo že lep čas. Načelno smo se zedinili, kakšna naj bi bila reformirana šola. Čakamo samo še, da zvezna skupščina sprejme ustrezen zakon. Kot poudarila učiteljska uprava, ki sem »prestala« sedemletko, nižjo gimnazijo in imam sedaj na šoli šest oddelkov in osem razredov, mislim, da sem vsaj v praksi dojel problem osemletnega obveznega šolanja. Ker pa imam v razdalji 3-4 km na levo in desno nižjo gimnazijo, kamor odhaja del učencev iz našega 4. razreda, del, navadno slabši, pa ostaja pri nas, so mi dobre in slabe razlike višjih razredov osnovne šole in nižje gimnazije še bolj znane. Po končni znanja — snovi je nižja gimnazija vedno spredaj, po praktični uporabi pridobljene znanja pa ne, kar lahko opazujem na vajeniški šoli, kjer tudi poučujem ene in druge učence. Po praktičnem znanju, razgledanosti učencev je očito, da nižja gimnazija pripravlja za višje, višji razredi osnovne šole pa za golo, stvarno življenje, kamor gre po osemih letih šolanja večina učencev. Ker pa obstoj »teoretične« enakopravnosti

sala mnenja strokovnjakov — teoretikov in praktikov? Ali je mogoče to doseči do jeseni? Po moje ne! Če smo toliko let pripravljali reformo, kaj ne bi pričakali še eno leto in potem istoznačno, ko bi ustanovili osemletke, dali ljudem, ki bodo poučevali v njih, v roke tudi stvarno, temeljito premišljen učni načrt, ki bi držal vsaj deset let? Namreč, do neke ustaljenosti v učnih načrtih za daljšo dobo mora priti, sicer je vse skupaj samo polzisk na račun mladine. Končno pa, tudi najbolj učni načrti bodo morali učitelji dobro preštudirati, če bodo hoteli po njem premišljeno in za svoje prilike sestaviti nadrobne učne načrte.

Več moških v učiteljske vrste

Kadarkoli pregledujemo in ugotovljamo žalostno dejstvo, da pretežno naše vrste, vedno je med učitelji in profesorji vedno manj moških, in če bo šlo tako naprej, bomo kmalu tam, ko bo feminizacija vzgojiteljskega poklica izvršeno dejstvo. Daleč sem od tega, da bi s tem hotel očitati kaj negativnega vzgoji, ki jo opravljajo ženske, saj si moramo kot pedagogi le biti na jasem, da imajo ženske v primerjavi z moškimi v mnogem več vzgojnih kvalitativnih in je pravzaprav ta poklic za ženske dominanten. Toda v praksi je že tako, da ni dobro nekako pravilno razmerje doseči, kar vemo, da iz takih motenj prav rade nastanejo druge nevednosti. Če bi bil vzgojiteljski poklic omejen na razred, bi ga v veliki meri ženske verjetno same prav dobro opravile, čeprav nam mnogice vsakdanje izkušnje kažejo, da številni ženski kolektivni prav radi sprejemajo moške, bodisi za specialne predmete, bodisi za vodstvo in tega je pri nas, še bolj pa v sosednih republikah, mnogo. Niso redki primeri, ko je na šoli 10 do 20 tovarišic in samo 1 ali 2 moška.

Nekaj pripomb k prvemu razpisu službenih mest na šolah

V zadnji številki Prosvetnega delavca je bil objavljen prvi letošnji razpis službenih mest na osnovnih in srednjih šolah vseh vrst v Sloveniji. Razpis so pozdravili vsi prosvetni delavci, saj vsakemu omogoča ob enakih pogojih konkurirati za mesto, ki mu iz kakršnegakoli vzroka ugaja. Pogoji so tudi pravilno postavljene, saj dajejo prednost tistim, ki so doslej delali ob težjih pogojih, poleg tega pa vzpodbujajo one, ki so doslej zanemarjali strokovne izpite. Moti pa nekoliko pripomba, da vsako lahko v prošnji navede samo eno službeno mesto. Bolje bi bilo, da bi vsako lahko v prošnji navedel dveje ali trije mesta, ker bi se tako izognili ponovnim prošnjam, če bi bila prva odklonjena, ker bi bilo navedeno mesto še oddano prošilcu, ki bi imel več pogojev. Sedaj pa pogledajmo razpis še z druge strani. Razpisanih je 1309 prostih mest, kar predstavlja prilično število manjkajočih učnih mest v Sloveniji. Zaradi takih velikih potreb bi šlovek pričakoval, da bodo občine, ki učne moči nujno potrebujejo, pokazale malo večjo pripravljivost; nuditi vsaj najosnovnejše pogoje za delo, a temu ni tako. Ne morem si namreč misliti dobrega dela prosvetnega delavca brez urejenih stanovanj, kakšnega razmer. Pa pogledajmo, kaj razpis v tem pogledu nudijo proslencem. Pri vsakem razpisnem mestu je namreč tudi pripomba o stanovanju. Pri vseh 1300 mestih je na razpolago družinsko stanovanje in 69 primerih (5%) pri nekaterih mestih je pripomba, da je stanovanje na razpolago, ni pa navedeno, kakšno. Nekatera stanovanja so v izgradnji in bodo na razpolago v začetku leta 1958. In kam naj se učitelj do tedaj vseli? V 454 primerih beremo pripombo, da stanovanj ni. Res je uganika, kakšni so občinje predstavitelji, kje naj stanuje učitelj, ki bo služboval v vseh naših večjih krajih od Kopra do Maribora? Ali naj stanuje na vasi in se vozi v mesto v službo, s čimer nič ne pridobi, ali pa naj v posameznih primerih stanuje kar pod kozolcem, ali pa si omisli cirkulski voz. Drugače si ne morem zamisliti, kje naj stanuje učitelj, ki nima stanovanja na Koroškem, Višnjeviku, Kranjski gori, Bovecu, Logatcu, Zg. Tunjiniu, Prežganju itd. Po sedanjih praksi bodo v mestih samo začelniki in mladi neporočeni ljudje, ki imajo starše v mestih, na hribeh in sploh po podeželju, pa bodo stanovali družinski očetje s kopico nesolanih otrok, saj jih ne bodo mogli šolati, ker jih ne bodo mogli vzdrževati v dragih internatih, posebno tisti, ki so sami v službi, saj ena piata zadostuje komaj za skromne vsakodnevne potrebe. Tu se poraja

Sovjetski prosvetni delavci v Sloveniji

V torek, 7. maja dopoldne, je prispela v našo republiko osemčlanska delegacija sovjetskih prosvetnih delavcev. Odstopanci republiškega sveta za šolstvo s tov. sekretarjem L. Gabrovškom na čelu so jih sprejeli v Rogožski Slatini, kamor so prispeli iz Zagreba. Ob tej priliki so jih pozdravili tudi zastopniki sveta za šolstvo OLO Celja. Delegacija sovjetskih prosvetnih delavcev vodi namestnik ministra za prosveto RSFSR P. V. Zimin. Vsi člani delegacije so vidni prosvetni delavci iz raznih sovjetskih republik od beloruske na skrajnem zahodu do armenške na skrajnem jugovzhodu in sicer: I. M. Hjušin, prosvetni minister beloruske republike; I. M. Mosevsan, namestnik prosvetnega ministra armenške republike; T. S. Petrusjenko, namestnica prosvet. ministra, ukrajinske repub. in edina ženska članica deleg.; A. I. Sustov, načelnik šolstva pri moskovskem mestnem odboru; S. K. Kacev, načelnik uprave za šole in učiteljski delovnih rezerv RSFSR; I. I. Ustinov, direktor leningrafske srednje šole št. 153; A. S. Mahov, znanstveni sodelavec Akademije pedagoških znanosti. Iz Rogožski Slatine je delegacija krenila v Maribor. P. Zgati so spetoma izražali občudovanje nad prekrasnimi pokrajinskimi prizori. V Mariboru so delegacijo sprejeli predstavniki prosvetnih oblasti. Popoldne so si sovjetski gostje ogledali otroški vrtec in novo osemletko v Tezmem, nato pa so odšli v Kmetijsko šolo. Po ogledu šolskih prostorov in naprav je bilo v konferenčni sobi priateljsko srečanje s predstavniki profsorskega zbora, Sovjetske gostje so s teme-

maloštevne posemzne učne stroke. Mi učitelji in profesorji pa bomo sedaj ob koncu šolskega leta, ko bomo usmerjali mladino v razne poklice, prikazali pred vsem moški mladini učiteljski poklic kot nekaj, kar bo imelo v naši socialistični ureditvi prvenstveno družbeno-politično vlogo. V Sloveniji je letos nekaj nad 160 nižjih gimnazij. Če bi med letosnjimi absolventi prepričali vsaj 1 ali 2 mladina, da se oddelčita za prosvetno službo, bi s tem takoj pomnožili število moških učiteljev za nekaj 200. Pri kolikaj dobri volji bi za večino le-teh tudi lahko zagotovili študentske pogoje. Agitacija nam bi bila letos v toliko olajšana, ker je vsaj ponekod predvidena ustanovitve pedagoških akademij, kar bo morja nekoliko bolj »vlekel« kot dosedanje učiteljske. Zdi se mi, da je moj predlog ob podpori učiteljskih in profsorskih zborov izvedljiv, kar zato naj bo letos pri usmeritvi dijakov v poklice naše gosje: »Čimveč moške mladine v prosvetne vrste!«

Jože Novak

šole in gimnazijo. Opoldna so sovjetskim gostom privedla združena slovenskih prosvetnih delavcev kosilo v hotelu Bellevue, ki so se ga udeležili razen sindikalnih zastopnikov tudi predstavniki prosvetnih oblasti. V imenu združen je sovjetske prosvetne delavce pozdravili podpredsednik Zdrženja učiteljev in profesorjev tov. Miroslav Ravbar, vodja sovjetske delegacije pa se je za pozdrave zahvalil pri tem ugotovil, da so bili dosedajni vtisji izredno lepi, posebej pa so gostje navdušeni naravne lepote naše domovine. Popoldne so se gostje sestali v prostem razgovoru o šolskih in drugih vprašanjih s člani Sveta za šolstvo LRS in člani Sveta za šolstvo OLO Ljubljana v Klubu poslancev, kamor jih je povabil predsednik sveta za šolstvo LRS tov. Milko Goršk. Zvečer si je sovjetska delegacija ogledala v operi »Rusalko«. V naslednjih dneh so si gostje ogledali Industrijsko šolo »Iskre« v Kranju, centralo v Mostah, Bled, Vrbo, v Ljubljani pa Narodno in univerzitetno knjižnico, Galerijo in Muzej narodne osvoboditve. Seveda so bili tudi pri Urhu. V nedeljo, dne 12. maja, pa so z obiskom Postojnske jame zaključili svoje bivanje v Sloveniji.

težak socialni problem. Vidimo, da v vseh večjih krajih sploh ni stanovanj. V tak kraj prisi lahko le tisti, ki je tako srečen, da ima hišo ali pa vsaj stanovanje. Koliko pa je v našem poklicu takih? Vsi drugi pa so obojeni, da začno in končajo svoje službovanje po hribeh in odročnih krajih, ne glede na zdravstvene in druge razmere. Tudi mlajšim, ki dobe začasno ležišče pri starših, ni bolje postlano, posebno če se poroče. Potem se dogajajo tudi take stvari, da zakonca stanujeta še nadalje vsak pri svojih starših, sestajeta pa se v Tiivolju; seveda, če je lepo vreme in toplo. No, ostala stanovanja v razpisu so samska. Nekatera občine so bile vsaj tako odkritosrdne, da so povedale, da imajo na razpolago samo samske sobe, medtem ko jih je večina napisalo, da je na razpolago samsko stanovanje. Res se bo morda tu pa tam poleg sobe našla še kaka pritlikava, v glavnem pa bo najpogostejše različice: od lepših sobic v novih stavbah pa do podstrešnih in sobic nad hlevi brez peči, s slabimi okni in črvinim podom. Kako bo prosvetni delavec delal v takem prostoru, jih ni skrbi.

Tak je razpis glede stanovanj. Vse kaže, da bo treba med prosvetnim kadrom ropet uvesti celbit, ker družinskih stanovanj ni, mlajši pa naj si priskrbe šotore, da se privadijo bivanju pod njimi, ker na službenem mestu ne bodo imeli stanovanja.

Vsem, ki bodo odločali o premeštvitvah, bi svetloval, da tja, kjer za učno moč ni stanovanja — in to primerneje stanovanja — ne nameste nobene učne moči tako dolgo, dokler se stanovanje ne najde. Le tako bomo občine pripravili do spoznanja, da je učitelj tudi človek, ki potrebuje stredo nad glavo.

Se nekaj je pokazal ta razpis: nekatere občine stavijo poleg splošnih pogojev še posebne pogoje, kar se pri drugih poklicih ne dogaja. Tako je n. pr. občina Sodražica razpisala za nižjo gimnazijo v Sodražici 1 mesto profesorja ali predmetnega učitelja slovenščine z veseljem do kulturnoprosvetnega dela, plesa in glasbe — bo morda učil tudi v baletni šoli? Tam tudi potrebujejo 1 profesorja ali predmetnega učitelja matematike z veseljem do prosvetnega dela, plesa in glasbe. Ne vem, kakaj občina Sodražica ne razpiše učnih mest za pouk petja, glasbe in plesa, če jih potrebuje. Račun doveden sem, ali pri razpisu službenega mesta za občinskega tajnika ali agronoma tudi stavijo pogoji, da ima veselje do plesa, petja in glasbe? Ne morem se strinjati, da kako delovno mesto vezemo na take pogoje. Kaj pa, če nekdo ne zna plesati? Ali zato nima pravice konkurirati za službeno mesto v Sodražici?

Vse to opaziš pri drobnem pogledu na prvi razpis, ki je vsekakor lep korak naprej pri vsakoletni gneči za službena mesta. Upam pa, da bo drugi razpis tudi glede stanovanj bolj

Narodite bogato ilustrirani zgodovinski roman »GRİČARJI« ILKE VAŠTETOVE PR SVETU SVOBODI IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA NOVO MESTO, tel. št. 87, p. d. 58. Pohitite z naročili! Posamezniki dobijo knjigo tudi na obroko.

Pospeševanje sadjarstva in učiteljstvo

Dandanes se vse organizira, vse išče napredka. Tako je že pred prvo svetovno vojno rajni Humek propagiral sadjarstvo in začel leta 1913 izdajati na lastno pest strokovni list za sadjarstvo »Slovenski sadjar«. Z njim je začel orati ledino naprednega sadjarstva. Leta 1890 je uredil kot sin kmečkih staršev vzoren sadovnjak. Na svojih službenih mestih se je kot učitelj izpopolnjeval v sadjarstvu in tako postal duša naprednega sadjarstva. Bil je vzor učitelja-sadjarja, ki bi ga naj posmemalo tudi današnje učiteljstvo, ki živi med ljudstvom in ki mu naj po prvem sadjarstvu pri sru.

Na našem podeželju ima skoraj vsaka šola večji ali manjši vrt, ki je ponekod res vzorno urejen. Šolski vrtni imajo precej jasno določene parcele, tako za zelenjavo in okrasno cvetje kakor tudi za sadno drevje. Na sadni parceli je ali samo sadno drevje ali pa združeno z drevesnicco, kar so predniki pametno uredili, saj služi tako urejen vrt predvsem praktičnemu nazornemu pouku. Poleg tega pa ima učitelj tudi priložnost in možnost praktičnega uveljavljanja v sadjarstvu; saj je splošno znano, da to, kar človek sam praktično preizkusi, lahko nato s tem večjim poudarkom priporoča drugim, predvsem pa gospodinjstvom na vasi in okolici. Ko se učitelj ukvarja z sadjarstvom, pa postane obenem tudi član pospeševalnih organov za pospeševanje sadjarstva. Seveda si mora učitelj za to pospeševanje napraviti določen program, po katerem se nato lahko koristno uveljavlja. Ko sam svojčas predaval pri raznih kmetijskih združenjih in sadjarskih podružnicah, so bila predavanja dobro organizirana povsod tam, kjer je sodeloval domači učitelj. Danes pa, ko gre za to, da ustvarimo naš socialistični državi pravo in trdno podlago za bodoči razvoj, je sodelovanje učiteljstva pri kmetijstvu še bolj potrebno kot ne-

kaj. Danes potrebuje kmet več dobrih svetovalcev kakor kdaj koli poprej. Res je, da imamo zakone, uredbe in predpise o pospeševanju kmetijstva kakor tudi za varstvo rastlin itd., vendar vse to ne pomaga, če vse skupaj ni dovolj znano in pravilno toimačeno. Zato bo učitelj kot inteligent med ljudstvom moral večkrat nastopiti kot tolmač zakonskih predpisov.

V naši republiki imamo po uradni statistiki iz leta 1956 zasajenih

jablan	3.900.000 dreves
hruška	920.000 »
sliv in češnja	1.180.000 »
češnja	420.000 »
višnja	18.000 »
kutinji	79.000 »
breskev	264.000 »
marelic	38.000 »
orehove	308.000 »
fig	74.000 »
oljka	105.000 »
Skupaj	7.306.000 dreves,

od tega 5.000.000 rodnih.

Ze razmerje med samimi plemei je poučno, saj vidimo iz statistike, da je pretežna polovica jablan. Jabolko je pa na drugi strani sad, ki pride v poštev za izvoz. Zato posvetimo glavno pozornost našim jabolčnim nasadom. Pri določitvi sadnega izbora smo določili zato tudi izbor po pridelovalnih okoliših, kar znatno olajša tudi pospeševanje sadjarstva v posameznih okoliših. Pri izvajanju sadnega izbora po pridelovalnih okoliših bo uvidel učitelj lahko mnogo pomagal in pri tem delo postal res tudi pravi narodni učitelj. Dalje lahko učitelj mnogo stori kot organizator za strokovna predavanja, tečajne in sadne razstave, kot propagator za predelovanje sadja v sadne sokove in druge sadne shranke.

V večjih industrijskih središčih je primanjkuje lepega zgodnjega sadja. V okoliških primernih legah in zemlji je tedaj priporočljivo zasadi čišnje, breskve in marelice, predvsem

zgodnješe. Saj bi lahko n. pr. iz krškega in bizeljskega okoliša zalagali tudi zagrebški trg. Naša Bela krajina bi lahko postala druga Vipava; seveda bo treba pri tem še mnogo truda in vztrajnega dela.

Pri razširjanju sadnih nasadov naj učiteljstvo pomaga s premljenim nasvetom. Ako se čuti učiteljstvo premalo podkvano v panogi, pa se naj obrne na pospeševalne organe pri OZZ ali na inštitut za sadjarstvo v Mariboru. Kontno ima na razpolago tudi strokovnjake na kmetijskih šolah. Oblast in njeni organi pospešujejo z vsemi mogočimi sredstvi izboljšanje sadne proizvodnje. Priporočila sorte sadnega izbora; organiziranje predavanja, daljše in krajše tečaje o oskrbovanju sadnega drevja kakor rez, trebljenje vrhov, določanje, obdelovanje zemlje pod njim, gnojenje itd. itd. Prireja sadne razstave, na katerih spoznavamo razne sorte. Rezanje cepičev pripravljamo le od odraslih matičnih dreves in iz nasadov, v katerih gojimo sorte po sadnem izboru.

Po mojem mnenju ni dovolj samo proizvajati lepo sadje, treba ga je tudi pravilno pripraviti za prodajo. Danes pri tem nismo več navezani na milost in nemilost raznih sadnih trgovcev in mešetarjev, ker je vsa sadna trgovina na zadruški podlagi. Pa kljub temu moramo sadje pravilno obrati ter spraviti, da dvignemo kakovost našega tako odličnega sadja, kar zopet dosežemo le s poukom. Zaradi prepotrebnega sortiranja sadja pripravljamo sadjarjem združevanje v zadruge, ki bi sčasoma zgradile sadna skladišča, ki so nam v posameznih okoliših tako krvavo potrebna. Zato pa je potrebna propaganda, ki jo vsaki učitelj s pomočjo s sadjarji opravi najlaže. Kakor čebelarji, si naj tudi sadjarji omislijo lastno zadruge, kjer bo učiteljstvo našlo dovolj udeleževanja in hvaležno nalogo za napredek sadjarstva.

Pri vseh teh akcijah je za vsakega učitelja dovolj dela: vsaj prejšnje propagandnega, nato pa silno mnogo podrobnega. Za vso to delo pa bodo po premišljenem predurku želi le uspeha za skupnost.

Ing. Račo Sturm

Poklicne posvetovalnice so pričele že pred tremi leti z dobro organiziranimi predavanji — ali boljše — s pogovori s starši in mladino, o vključevanju mladine v razne poklice. V mislih imamo tiste mlade ljudi, ki bodo v šolskem letu 1956-57 dovršili osemletno šolsko obveznost. Le manjše število učencev bo študij nadaljevalo v gimnazijah ali na drugih šolah in kontalo na fakultetah — seveda, če bo šlo vse po sreči. Mnogi pa stoji na razpotju pred neštetihi kačipoti, ki vodijo v razne poklice, o katerih je družba le površno poučena. Na tisoče je poklicev in številne strokovne šole odpirajo vrata delavoljni mladini. Strokovne šole so zaključene šole. V reformi šolstva bodo to šole II. stopnje, ki bodo dejale tudi možnost študiranja na fakultetah.

V Sloveniji je dokaj obširna mreža strokovnega šolstva. Razen srednjih strokovnih šol imamo še 92 vajeniških šol s 16.500 vajenci in 38 šol s praktičnim poukom in 4000 vajenci. Skupaj 128 šol z 20.500 učenci.

Ne moremo trditi, da je bil izbor poklicev pri vseh pravičen — srečen Anketi za vajenci, ki jo prav sedaj izpolnjujejo, bo sicer dala neke rezultate tudi glede 16. točke, ki se glasi »iz kakšnih nagibov si se odločiš za to stroko obrti? Prav pri tej točki bi morali doseči iskrenost v celoti, kar je sicer namen odgovorov na vseh 89 vprašanj. Le psihološko dobro pripravljena mladina bo dajala pravilne odgovore in uspeh ankete bo kar najboljši.

Prav načrtno se je za vključevanje v poklice zavzela poklicna svetovalnica, ki tesno sodeluje z Birojem za posredovanje dela v Ljubljani. Rade volje so se odzvali pedagogi-psihologi, člani društva učiteljev in profesorjev strokovnih šol kot tudi predavatelji po šolah z dobro preštudiranim, a neiztrpnim gradivom. Kako delajo druge po Sloveniji, kakšne so izkušnje, mnenja, predlogi, metode dela — bi bilo zanimivo ugotoviti. Vse to bi samo bogatilo sedanje izkušnje in olajšalo naše skupno prizadevanje pomagati mladini pri pravilni izbiri poklicev. V primerih, ko nekateri ne vedo ne kod ne kam, jim rade volje priskoči na pomoč Poklicna svetovalnica, ki je dosedanje primere zadovoljivo rešila.

Z živahnim razvojem našega gospodarstva je tudi število poklicev naraslo. Dosedanja triletna praksa potrjuje nujnost in koristnost posredovanja z znano množicam. Ze janski podatki nam povedo, da je poklicna svetovalnica organizirala v Ljubljani in okolici predavanja na 45 šolah. Udeležba je bila: od 32 do preko 200 staršev in mladine. Vsekaror razširjajo številke! Zanimanje je bilo izredno, ljudje so živahno posegali v razprave. Razumeli so veliko skrb ljudske oblasti, ki želi, da slednjega državljanu postavi na njemu ustrezno delovno mesto.

Posebno najožje dolžnost imajo pri usmerjanju mladine v poklice šole. Ze v prejšnjem šolskem letu smo ugotovili, da imajo nekateri šolski vodstvi skrb nekaterih šolskih vodstev, ki so ob pravem času zbirala ustrezne podatke in so znala pravočasno usmerjati mladino v poklice. Javno priznanje je treba izreči šolam v Mengšu, Domžalah, Kamniku, Vrhniki, Ljubljanskim šolam in še nekaterim.

V šol. letu 1956-57 so z aprila

lom predavanja zopet na dnevnem redu. Obiski so še številnejši, razpravljanje še živahnješ! Nekateri šole vzorno sodelujejo pri vključevanju v poklice in jim je to stalna oblika dela, kot je to bilo na osnovni šoli in gimnaziji v Borovnici (za druge še ni podatkov). Starši v takih krajih prizadevanja vzgojiteljev vleko cenijo. Dokaz temu je bil številen odziv in velika pozornost pri izvajanju. Ti skupni naporji šole z domom že dajejo dobre rezultate.

Ce bo družba odločno nastopila in spremljala rast mladih ljudi, bomo že po nekaj letih imeli po večini otroke z dokončano osemletko, kar bo v prid usmerjanju in odločitvi za posamezna

Pokojni Vidmar se je rodil v Rakovcu, krški okraj, 11. januarja 1908. Osnovno šolo je obiskoval v Kapelah, leta 1925 je dovršil meščansko šolo v Brežicah. Za učiteljski poklic se je pripravil v Ljubljani, kjer je leta 1930 maturiral. Na učiteljsku je bil član naprednega učiteljskega kluba in naradžajnik pri Sokolu. Ko je odšel v vojašnico, je šel v učiteljsko službo v Belo Cerkev pri Novem mestu. Ker ni hotel biti član niti JNS niti JRZ, je imel večkrat

Škulpno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev

Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za stike s tujnino bo letos organizirala skupno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev v Domu »Nikola Care« v Crikvenici, in sicer:

1. skupina od 14. julina zvečer do 3. avgusta opoldne;
2. skupina od 4. avgusta zvečer do 20. avgusta opoldne.

V te skupine za skupno letovanje bodo sprejemali: dijake oziroma dijakine višjih razredov gimnazij, srednjih strokovnih šol, študente, mlajše učitelje oziroma učiteljice in profesorje oziroma profesorice do 25. leta starosti.

Preskrbljeno je stanovanje v sobah z okoli 20 posteljami in obilna prehrana s petimi dnevnimi obroki.

Cena za to letovanje je 12.000 dinarjev na osebo (vračunano je stanovanje in prehrana).

Za udeležence tega letovanja so predvideni izleti po izbiri: Postojna (1.600) Novi Vinodol (400), Rab (800), Opatija (600), Vrhnika (200) in Plitvice (1.700). Stroške za te izlete poravnava vsak udeleželec letovanja sam.

Prijave za to skupno letovanje bomo sprejemali do 1. junija 1957. V prijavi je treba navesti: priimek in ime, stanovanje, kraj in leto rojstva, poklic in šolo, kjer prihajate, pa tudi, kaj vam je treba priložiti: mnenje družbe, katerega član je prijaviteljec. Prijav brez tega mnenja ne bomo upoštevali; prav tako ne prijavi, ki bodo poslani po 1. juniju.

Republiški odbor

kaz temu je bil številen odziv in velika pozornost pri izvajanju. Ti skupni naporji šole z domom že dajejo dobre rezultate.

Ce bo družba odločno nastopila in spremljala rast mladih ljudi, bomo že po nekaj letih imeli po večini otroke z dokončano osemletko, kar bo v prid usmerjanju in odločitvi za posamezna

Pokojni Vidmar se je rodil v Rakovcu, krški okraj, 11. januarja 1908. Osnovno šolo je obiskoval v Kapelah, leta 1925 je dovršil meščansko šolo v Brežicah. Za učiteljski poklic se je pripravil v Ljubljani, kjer je leta 1930 maturiral. Na učiteljsku je bil član naprednega učiteljskega kluba in naradžajnik pri Sokolu. Ko je odšel v vojašnico, je šel v učiteljsko službo v Belo Cerkev pri Novem mestu. Ker ni hotel biti član niti JNS niti JRZ, je imel večkrat

Škulpno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev

Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za stike s tujnino bo letos organizirala skupno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev v Domu »Nikola Care« v Crikvenici, in sicer:

1. skupina od 14. julina zvečer do 3. avgusta opoldne;
2. skupina od 4. avgusta zvečer do 20. avgusta opoldne.

V te skupine za skupno letovanje bodo sprejemali: dijake oziroma dijakine višjih razredov gimnazij, srednjih strokovnih šol, študente, mlajše učitelje oziroma učiteljice in profesorje oziroma profesorice do 25. leta starosti.

Preskrbljeno je stanovanje v sobah z okoli 20 posteljami in obilna prehrana s petimi dnevnimi obroki.

Cena za to letovanje je 12.000 dinarjev na osebo (vračunano je stanovanje in prehrana).

Za udeležence tega letovanja so predvideni izleti po izbiri: Postojna (1.600) Novi Vinodol (400), Rab (800), Opatija (600), Vrhnika (200) in Plitvice (1.700). Stroške za te izlete poravnava vsak udeleželec letovanja sam.

Prijave za to skupno letovanje bomo sprejemali do 1. junija 1957. V prijavi je treba navesti: priimek in ime, stanovanje, kraj in leto rojstva, poklic in šolo, kjer prihajate, pa tudi, kaj vam je treba priložiti: mnenje družbe, katerega član je prijaviteljec. Prijav brez tega mnenja ne bomo upoštevali; prav tako ne prijavi, ki bodo poslani po 1. juniju.

Republiški odbor

kaz temu je bil številen odziv in velika pozornost pri izvajanju. Ti skupni naporji šole z domom že dajejo dobre rezultate.

Ce bo družba odločno nastopila in spremljala rast mladih ljudi, bomo že po nekaj letih imeli po večini otroke z dokončano osemletko, kar bo v prid usmerjanju in odločitvi za posamezna

Pokojni Vidmar se je rodil v Rakovcu, krški okraj, 11. januarja 1908. Osnovno šolo je obiskoval v Kapelah, leta 1925 je dovršil meščansko šolo v Brežicah. Za učiteljski poklic se je pripravil v Ljubljani, kjer je leta 1930 maturiral. Na učiteljsku je bil član naprednega učiteljskega kluba in naradžajnik pri Sokolu. Ko je odšel v vojašnico, je šel v učiteljsko službo v Belo Cerkev pri Novem mestu. Ker ni hotel biti član niti JNS niti JRZ, je imel večkrat

Škulpno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev

Komisija Združenja prosvetnih delavcev Jugoslavije za stike s tujnino bo letos organizirala skupno letovanje jugoslovanskih in francoskih mladincev v Domu »Nikola Care« v Crikvenici, in sicer:

1. skupina od 14. julina zvečer do 3. avgusta opoldne;
2. skupina od 4. avgusta zvečer do 20. avgusta opoldne.

V te skupine za skupno letovanje bodo sprejemali: dijake oziroma dijakine višjih razredov gimnazij, srednjih strokovnih šol, študente, mlajše učitelje oziroma učiteljice in profesorje oziroma profesorice do 25. leta starosti.

Preskrbljeno je stanovanje v sobah z okoli 20 posteljami in obilna prehrana s petimi dnevnimi obroki.

Cena za to letovanje je 12.000 dinarjev na osebo (vračunano je stanovanje in prehrana).

Za udeležence tega letovanja so predvideni izleti po izbiri: Postojna (1.600) Novi Vinodol (400), Rab (800), Opatija (600), Vrhnika (200) in Plitvice (1.700). Stroške za te izlete poravnava vsak udeleželec letovanja sam.

Prijave za to skupno letovanje bomo sprejemali do 1. junija 1957. V prijavi je treba navesti: priimek in ime, stanovanje, kraj in leto rojstva, poklic in šolo, kjer prihajate, pa tudi, kaj vam je treba priložiti: mnenje družbe, katerega član je prijaviteljec. Prijav brez tega mnenja ne bomo upoštevali; prav tako ne prijavi, ki bodo poslani po 1. juniju.

Republiški odbor

Imamo prav ali ne? Simončič Marija, Hafner Marinka, Štojs Hilda, Težal Inka.

Obisk prosvetnih delavcev Bolgarije

Dne 29. aprila so prišli v Beograd zastopniki sindikata prosvetnih delavcev in tiska Ljudske republike Bolgarije. Delegacije vodi JORDAN NIKOLOV, sekretar Centralnega komiteja sindikata prosvetnih delavcev. Razen njega so v delegaciji PETAR ILIJEV, urednik časopisa »Narodna prosveta«, RAJNA SAROVA, profesor, in KRUM ZAHARIJEV, predsednik okrožnega komiteja sindikata prosvetnih delavcev okrožja Vraca.

Delegacija prosvetnih delavcev Bolgarije vrača obisk Združenju učiteljev in profesorjev Jugoslavije, katerih delegacija je novembra preteklega leta obiskala Bolgarijo. Predstavniki prosvetnih delavcev Bolgarije so prišli v Beograd 29. aprila. Dan pred 1. majem so imeli pogovor v centralnem odboru s člani sekretariata in republiškega odbora Srbije. Ogedali so si osemletko »Djuro Strugarc« in nekatere znamenitosti Beograda. 1. maja pa so bili gostje na prvomajski paradi.

Doslej so si gostje ogledali Novi Sad in Fruško goro, Skopje, kjer so obiskali šiptarsko manjšinsko šolo, in Mavrovo. V Zagrebu so se gostje zadržali 6.

in 7. maja. Ogedali so si VIII. državno gimnazijo, osemletko »Rade Končar«, tovarno »Rade Končar« in galerijo moderne umetnosti.

V Novem Sadu, Skoplju in Zagrebu so se gostje pogovarjali s predstavniki prosvetnih delavcev. V Zagrebu so jim priredili svečan sprejem, sekretar sveta za šolstvo Vesely Maja pa jim je na posebnem sprejemu pripovedoval o problemih šolstva Hrvaške. Vseповod so bolgarski gostje našli na prisrčen sprejem. Delegacija predvsem zanima problematika našega šolstva, posebno pa še družbeno upravljanje na šolah in prosvetnih ustanovah in družbeno upravljanje sploh.

7. maja zvečer je bolgarska delegacija prispela v Ljubljano, kjer so je sprejeli predstavniki Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije. Drugi dan so si ogledali Slovenski šolski muzej, Pedagoški center in nekatere znamenitosti Ljubljane. Razen šol so si gostje ogledali tudi Bled, Begunje in Postojno, nato pa so se odpeljali še na Reko, v Split in Dubrovnik in se preko Sarajeva vrnili v Beograd.

Hospitacija v Zagrebu

Pred kratkim je učiteljski kolektiv osnovne šole v Brežicah hospitaliral na vodnici zagrebškega učiteljskega tja smo šli zato, ker nam je najbliže, in tudi zato, ker imamo na naši šoli tudi hrvaške oddelke.

Sprejeli so nas zelo lepo. Hospitaliral smo lahko v vseh štirih razredih dopoldne in popoldne. Po končani hospitaciji smo imeli tudi konferenco, kjer smo se o marsičem pogovorili.

V vseh razredih so bili nastopi zelo kvalitetni. Nekaj novega je bilo za nas skupinsko delo v 4. razredu. Čeprav sami še iščemo pravih poti, so sadovi njihovega dela že vidni. Posebno smo občudovali ustno izražanje otrok v vseh razredih. Seveda imajo oni zelo bogat besedni zaklad, vendar mislim, da mi Slovenci pre malo nagujemo svoje jezik. Na Hrvaškem, n. pr. se v 1. razredu prva dva meseca samo pogovarjajo.

S hospitacije smo se vračali polni zadovoljstva in si takih še in še želimo.

K. I.

bešed, znanih iz klasične grščine. Naravno, da je napisano razumeti laže, zlasti ker se v pisavi uporablja knjižveni jezik (katarevusa, izčiščeni jezik), v govoru pa ljudski jezik (dimotiki), ki se kar precej razlikuje od književnega jezika. Vendar se knjižveni jezik uporablja bolj v šoli in predvsem v znanstveni književnosti. Ljudski pa v časopisu in vsakdanji rabi.

NA POTI IZ BEOGRADA

Moja želja se mi je končno izpolnila. Priključil sem se četrti skupini. Iz Beograda nas je odpovalo 16 udeležencev te četrtje skupine v nedeljo okoli petnajste ure. To je bil stalni dan odhoda za vse skupine. Malo je manjkalo, da bi naša skupina sploh ne bila mogla odpovali zaradi tehničnih ovir. Ker ni bilo voditelja, je vodstvo prevzela udeležnica, ki je bila že enkrat v Grčiji. Voditeljica prejšnje skupine, Grkinja, ki ima Srba za moža, je morala odpovaliti. Sprejela nas je le v Atenah in postajni in nas neobjavljeno navedla odpeljala v naš hotel Hestia Emporon (kar pomeni: Hestia, hiša trojecev) v Sofoklejevi ulici. Ta hotel je zelo čist, komforten in je bilo bivanje v njem res prijetno pa tudi hrana zelo dobra. Nova voditeljica je skupaj s prejšnjo poskrbela, da smo na jugoslovanski ambasadi dobili drahme in stopili v stik z

zdrženjem učiteljev Grčije. Prva dva dni nas je vodil grški učitelj, ki je bil zelo uslužen, nakar jih nismo hoteli več nadlegovati, čeprav je bil pripravljen že drugi učitelj za vodstvo po mestu. Izbral smo ožji odbor za načrtno ogledovanje Aten in za izlet na Peloponaz. Moram reči, da smo z lastnim organiziranjem in narčnostjo videli res, kar se je dalo videti v tem razmeroma kratkem času in še več kakor ostale skupine. Dopoldne smo hodili skupaj, popoldne pa navadno vsak zase ali v manjših skupinah.

Na meji ni bilo težav. Vsak potnik je dobil velik list v francosčini in grščini in nekateri so čisto obupano gledali v neznanu in obširno besedišče z mnogimi rubrikami. Toda izpolnimo svojo list z malo besedami, kakor nam je razložil grški uradnik. Registrirali so samo fotografske aparate. Dobil smo mnogo lepih pospektov za vse predele Grčije.

NA GRŠKIH TLEH

Prva grška postaja Idumeni napravi dober vtis, ker je lepo urejena ter okrašena s cvetličami in cvetličnim vrtecim, ki je ograjen z nizko lično ograjo z značilnimi stebrički starogrške oblike. Misli sem si, da bi bilo dobro, ko bi bila tudi jugoslovanska obelina postaja Djevdjelija primerno urejena in da bi jo oplešali s cvetličami, kakor je to navada na

druhih naših postajah. Sicer grade v Djevdjeliju novo postajno poslopje in potem bo postaja nudila prijaznejšo sliko, kar bi bilo važno tudi zaradi tujece.

Pokrajina v grški Makedoniji je podobna jugoslovanski. Še dolgo nas je spremljal Vardar, ki ga Grki imenujejo kator njihovi predniki Aksios (z naglasom na koncu). Neki naš udeleželec je rekel: »To je pa Aksios«, pa mu je grški železničar takoj popraviil naglas. Grki sp občutljivo za naglas, saj ga tudi se dandanes v pisavi označujejo s tremi znamenji. Zanimivo je, da tudi Grki imenujejo veter, ki piha v Solunu in Vardarski dolini vardarac.

Ko smo v ponedeljek zjutraj ob kakih 9. uri odhajali s solunsko polno list z malo besedami, kakor nam je razložil grški uradnik. Registrirali so samo fotografske aparate. Dobil smo mnogo lepih pospektov za vse predele Grčije.

makalji svoja polja. Voda je speljana deloma po ozkih jarkih; črpali so jo iz cistern z motornimi črpalkami, pa tudi na roko, največ pa z oslovsko vleko. Na vsej poti po Grčiji smo srečevali ta polja s tobakom in bombazem. Po vaseh so povsod sušili tobakne liste v velikih množinah. V 1. 1951 so pridelali za izvoz 32 tisoč ton tobaka. Grčija je v tej proizvodnji prva država v Evropi. V Jugoslaviji smo l. 1953 pridelali 25 tisoč ton, od tega je šlo za izvoz 6 tisoč ton. Grčija je edina država v Evropi, ki pridelava dovolj bombaža za svojo potrebo in ga lahko tudi izvažava. 1951. leta je pridelala 27.300 ton. Takrat so napovedovali, da bo zvišala proizvodnjo v letu 1954, na 50 tisoč ton, od tega 23 tisoč ton za izvoz.

Zeleznica nas je pripeljala v prelepo zeleno dolino Tempe, po kateri teče reka Salavrifos, antični Penei. To dolino so opevali mnogi antični in poznejši pisatelji in pesniki, saj je naravnost pomenila sinonim za romantično dolino, ki je polna bršljanov, divje in prave trte, klematisa, platan, vrb, jasmina, pistacije, iz katere dobivajo dišečo smolno mastiko za žvečilni gumi in razno pecivo; dolina je polna pitčevje petja, v višjih legah pa divje romantičnega obraslega skalovja. Nekaj časa teče železnica po tej dolini, ki leži med Oso in Olimpom, goro bogov. Ustavili smo se v Larisi, glavnem mestu

Potovanje v Grčijo

Ta oris našega potovanja v Grčijo nameramo ni bil objavljen takoj ali kmalu po vrnitvi domov zato, ker so prav takrat bile v časnikih in revijah reportaže in slike z drugih potovanj po Grčiji. Vendar je za našega človeka, ki je kolkajki izobrazen, beseda o tej državi, naši južni sosed, zaradi Cipra in predvsem, ker je Grčija zibel evropske kulture, vedno zanimiva in privlačna, toliko bolj, ker je danes, v dobi potovanja vsako poročilo in potopis o tuji deželah dobrodošel in ga ljudje radi bere oziroma poslušajo. Za to vrsto berila in predavanj je zanimanje vedno živo, hkrati pa vzbujajo željo po potovanju in izobraževanju. Tudi radijska predavanja, ki nas seznanjajo z našimi in tujimi deželami, imajo, kakor znano, največ vnetih poslušalcev. Kdo si ne želi potovanja, ko prebira v izločbenih knjigah potovalnih uradov sezname izletov, ki jih prireja »Puniček«, ko si ogleduje prospekte potniških ladij ali pa slike in propagandne plakate iz raznih dežel ali pa udobno notranost potniškega letala s prijazno stewardesdo? Ta članek objavljamo tudi zato šele sedaj, da ne bi ostali samo pri enkratnem potovanju v Grčijo, ampak da bi jih v prihodnje še

prerajali, zlasti še, ker si lahko udeleženci spotoma ogledajo tudi Makedonijo, ki je za nas zaradi oddaljenosti težje dostopna. Nadajajo se tudi mnogi narodniki Prosvetnega delavca izraziti mnenje, da bi ne bilo napak, če bi za spremembo od časa do časa izšel kak potopis ali članek literarne vsebine.

V zadnjih letih so poučne ekscurzije in izleti iz naše države ter drugih držav k nam vedno pogostejši. Zlasti v poletnih mesecih lahko viditi v Ljubljani mnogo tujece. Razveseljivo je, ko vidimo, da se pregraje med državami znižujejo in odpirajo ter se narodi med seboj vedno bolj zblížujejo.

Prav posrečena je zamisel, da tudi Združenje prosvetnih delavcev organizira potovanja svojih članov v inozemstvo. Tako je odšlo iz Beograda 8 skupin učiteljev, profesorjev in zastopnikov drugih poklicev v Grčijo, s katero nas že od nekdaj vežejo prijateljske vezi in skupni interesi. Ni treba poudarjati izredne koristi in važnosti takih potovanj za prosvetne delavce. Koliko več lahko nudi učitelj svojim učencem, če je potoval po domovini in tujini! Vse, kar vidi, doživlja in izkusila, je velik duhovni kapital, ki se bogato obre-

stuje. Danes tudi mladina mnogo in rada potuje. Zato bi morala biti še toliko bolj zlasti učiteljem in profesorjem omogočena potovanja, da si razširijo svoje ozorje in se izpopolnijo v znanju tujih jezikov. Res je namreč, da je potovanje najboljša šola. Precej sem potoval kot dijak po Jugoslaviji, a že od gimnazijskih let in še posebej kot klasični filolog sem si želel obiskati Grčijo, ogledati si njene zgodovinske in arheološke znamenitosti, toda v nič manjši meri spoznati potomoce starih Helenov, njih življenje in prislujnihih njihovih govorici. Moderni grški jezik je nadaljevanje ljudskega bizantinskega jezika, ki izhaja iz tako imenovane Koine, skupnega grškega jezika, ki so ga govorili po vsem helenskem svetu v dobi od smrti Aleksandra Makedonskega. Sedanja grščina je pisano poslikana s turškimi, arabskimi, slovanskimi, latinskimi, italijanskimi, francoskimi in albanskimi besedami, vendar je grška osnovna krepko vzdržala vse navale od zunaj. Za tiste, ki so se učili stare grščine, je učenje, je učenje in razumevanje moderne grščine zelo olajšano, čeprav izgovarjavo, hitra govorica, in dialektična pobarvanost zelo spremenijo podobo

bešed, znanih iz klasične grščine. Naravno, da je napisano razumeti laže, zlasti ker se v pisavi uporablja knjižveni jezik (katarevusa, izčiščeni jezik), v govoru pa ljudski jezik (dimotiki), ki se kar precej razlikuje od književnega jezika. Vendar se knjižveni jezik uporablja bolj v šoli in predvsem v znanstveni književnosti. Ljudski pa v časopisu in vsakdanji rabi.

NA POTI IZ BEOGRADA

Moja želja se mi je končno izpolnila. Priključil sem se četrti skupini. Iz Beograda nas je odpovalo 16 udeležencev te četrtje skupine v nedeljo okoli petnajste ure. To je bil stalni dan odhoda za vse skupine. Malo je manjkalo, da bi naša skupina sploh ne bila mogla odpovali zaradi tehničnih ovir. Ker ni bilo voditelja, je vodstvo prevzela udeležnica, ki je bila že enkrat v Grčiji. Voditeljica prejšnje skupine, Grkinja, ki ima Srba za moža, je morala odpovaliti. Sprejela nas je le v Atenah in postajni in nas neobjavljeno navedla odpeljala v naš hotel Hestia Emporon (kar pomeni: Hestia, hiša trojecev) v Sofoklejevi ulici. Ta hotel je zelo čist, komforten in je bilo bivanje v njem res prijetno pa tudi hrana zelo dobra. Nova voditeljica je skupaj s prejšnjo poskrbela, da smo na jugoslovanski ambasadi dobili drahme in stopili v stik z

zdrženjem učiteljev Grčije. Prva dva dni nas je vodil grški učitelj, ki je bil zelo uslužen, nakar jih nismo hoteli več nadlegovati, čeprav je bil pripravljen že drugi učitelj za vodstvo po mestu. Izbral smo ožji odbor za načrtno ogledovanje Aten in za izlet na Peloponaz. Moram reči, da smo z lastnim organiziranjem in narčnostjo videli res, kar se je dalo videti v tem razmeroma kratkem času in še več kakor ostale skupine. Dopoldne smo hodili skupaj, popoldne pa navad

O šolski mreži in zgradbi v Sloveniji

(Nadaljevanje članka z istim naslovom v 8. številki PD)

Po letu 1918, ki je prineslo razpad Avstro-Ogrske monarhije in rojstvo Kraljevine Jugoslavije in v tej tudi rojstvo nove, okrnjene Slovenije (mari-

borska in ljubljanska oblast, Dravska banovina), se je ljudsko (osnovno, narodno) šolstvo v dvajsetih letih razvilo takole:

Pregled ljudskega (osnovnega, narodnega) šolstva v Dravski banovini

Šolsko leto	Sol	Odelekovi	Učenci		Stalno učno osebje			Na 1 oddelku učencev	Na 1 uč. moč učencev	
			m.	ž.	m.	ž.	sk.			
1918-19	820	2473	82.710	83.527	166.237	1048	1387	2433	67	68
1933-34	857	3587	85.336	85.365	170.701	1518	2247	3765	47	45
1939-40	871	4145	89.568	87.981	177.549	1528	2839	4367	42	40

Opomba: Pri ljudskih šolah so bili tudi otroški vrtoči, zato je vzgojno osebje teh prišlo k učnemu osebju ljudskih šol; med učno osebje so šteli tudi učiteljice ženskih ročnih del.

V letnem Poročilu o ljudskem šolstvu v Dravski banovini iz šolskega leta 1939-40 pa zasledimo v poglavju drugim, ki govori o šolskih zgradbah in krajevnih šolskih odborih, naslednje misli:

V banovini je bilo v preteklem šolskem letu 999 šolskih zgradb — od teh 56 državnih, 1 banovinska, 793 občinskih, 77 cerkvenih, 72 zasebnih. Nekaj šol ima po dve zgradbi. Mnoga postopajo še v slabem stanju ter ne ustrezajo več šolsko-higienским predpisom.

Zidanje in prezidava šolskih poslopj je vedno bolj nujna zaradi zmeraj večjega pomanjkanja učnišč. Gospodarski položaj upravnih občin pa ne dovoljuje, da bi nudile šolskim občinam potrebna sredstva za graditev in prezidavo šolskih poslopj.

Splošno karakteristiko razvoja mreže obveznega šolstva od leta 1874 do leta 1940, ko je to mrežo zajel val druge svetovne vojne, lahko izrazimo nekako takole:

Do leta 1869 je mreža obveznih šol počasi rasla in hudo neenakomerno. Njeno pot so predvsem zavirale slovenskem nenaklonjena avstrijska šolska zakonodaja, še slaba gospodarska razvitost slovenskega ozemlja, premajhna skrb za izobrazbo učnega osebja, za njegov poiz-

žaj in plačo in nenehen politični pritisk na slovenskega Sloveka v Avstriji, ki ni mogel uveljaviti svojih državljanških pravic.

Po letu 1869 je doživelo obvezno šolstvo na Slovenskem z Državnim temeljnim zakonom o oblihi pravicah in dolžnostih državljanov, ki je uvajal v ljudsko šolo narodni jezik, in z Državnim zakonom o ljudskih šolah že trdne temelje za svojo hitrejšo rast. Poleg tega pa se je prav ozemlje, naseljeno s Slovenci, z dograditvijo važnih železniških zvez (Dunaj—Trst, Zagreb—Ljubljana, Ljubljana—Jesenice itd.) vključilo v območje večje gospodarske prosperitete, kar je vplivalo na porast narod. dohodka. Razvoj industrije, obrti, trgovine, kmetijstva, je tudi terjal večje šolske izobrazbe. Za ustanavljanje šol je bila tako podana potrebna ekonomska osnova.

Po prvi svetovni vojni je z razpadom Avstro-Ogrske monarhije nastala na Balkanu nova državna tvorba Jugoslavija — Država SHS, kasneje samo kraljevina Jugoslavija, razdeljena v banovine. V okviru te države je bila tudi »svobodna Slovenija oziroma Dravska« banovina, ki so ji narodnostne meje prikojili z pogodabami v Rapallu, St. Germainu in Trianonu. Te meje so jo odtrgale od njenega gospodarstva, gospodarstva zaedja na severu in še od izhoda na morje na zapadu ter jo usmerile proti vzhodu, kjer pa ni mogla nikoli politično niti gospodarsko prav živeti, saj ji tega niso pustili srbski politični in gospodarski krogi. Slovenija oziroma Dravska banovina je bila kot gospodarsko in kulturno najrazvitejša dežela v okviru kraljevine Jugoslavije v doleteni meri stalno eksploativna. Njen narodni dohodek je po večini odtekal na jug. Tako so ji manjkala tudi osnovna sredstva za šolstvo, ki se ni moglo nikoli dobro razviti, kar so nam dokaj očitljivo pokazali statistični podatki. Razvilo se je le po prirodni nujni, ne pa glede na obče potrebe. Toda kljub temu je le nekoliko napredovalo v dvajsetih letih, ko je izbruhnila druga svetovna vojna.

V šolskem letu 1940-41 je obvezno šolstvo imelo naslednjo podobo:

Šolsko leto	Sol	Odelekovi	Učenci		Stalno učno osebje			Na 1 oddelku učencev	Na 1 uč. moč učencev	
			m.	ž.	m.	ž.	sk.			
1940-41	875	4112	90.576	89.523	180.104	1527	2857	4384	43	41

To šolstvo je doživelo v petih letih vojne vihr, ki je neusmiljeno divjala tudi preko ozemlja, naseljenega s Slovenci, silne spremembe. Dediščina, ki jo je na področju obveznega šolstva prejela republika Slovenija, se je kazala predvsem v poškanih, porušeni in poškodovanih šolskih zgradbah, v uničeni šolski opremi in učnih sredstvih, v postreljenem, pobitem in za šolsko delo onesplojenem učnem osebju, v neznanju učencev, ki so bili tu na tam polnih pet let brez rednega šolskega pouka ali pa ga sploh niso imeli ali pa so ga imeli samo v tujem jeziku (nemščini, madžarščini), v gospodarskem osiromašenju nešte-

tih šolskih okolišev in podobno. Skratka: Mreža obveznega šolstva je doživela hudo puščobno, ko se je že tako lepo razvila in kazala, da se bo v nekaj desetletjih le lahko do nekaj izpopolnila. Toda kljub takšnemu puščobnem na področju obveznega šolstva, ki so bila za mali slovenski narod sicer izredno boleča, še ta pogumno stopiti na pot obnove in izgradnje, saj se mu je v novi družbi ureditvi in z omejenimi korekturami na Primorskem in v Istri odpirala svetlejša politična, gospodarska in kulturna perspektiva.

Dediščina obveznega šolstva v šolskem letu 1945-46 je bila nekako naslednja:

Šolsko leto	Sol	Odelekovi	Učenci		Stalno učno osebje			Na 1 oddelku učencev	Na 1 uč. moč učencev	
			m.	ž.	m.	ž.	sk.			
1945-46	876	3651	79.394	47.068	126.462	933	2706	3639	34	34

1. Brez Primorske, le delne korekture ozemlja pri Postojni.
2. Število učencev je izredno padlo in zato je bilo razmeroma malo učencev na en oddelku in eno učno moč. Mnogo učencev sploh še ni hodilo v šolo.

Takšna podoba na videz ni tako obupna, če jo gledamo samo z vidika števila šol, ki so delovale, in z vidika števila učnega osebja, ki je učilo. Če pa pogledamo oziade teh števil, bodo ugotovili (številke sicer niso povsem natančne), da je bilo med vojno 105 šol popolnoma uničenih in da je pouk zaradi tega potekal v zasilnih prostoriščih (gostinlah, mežnarjih, župniščih, kmetičkih bajtah in izbah, učinicah brez oken, vrat in podobno) in celo na prostem. 698 šol pa je bilo več ali manj poškodovanih. Iz šolskega prostora fonda je izpadlo po vojni okoli 268 popolnoma uničenih učnišč in 2689 več ali manj poškodovanih. To pa nam že pove, v kakšnih okoliščinah se je pouk v obveznih šolah razvijal prvo leto svobodne Slovenije. Tudi število učencev je občutno, nazadavalo.

Če k uničenim in poškodovanim šolam in učniščam pristojemo še ves uničen in poškodovan šolski inventar (na Gorenjskem in Stajerskem so bile poškane in razgrajbene vse šolske učilnice in učiteljske knjižnice), 694 izguba učnega osebja zaradi ustrelitve, zaporov, bojev in podobno, fluktuacije v druge poklice (politične službe, gospodarske panoge) do 5%, nesposobnosti za učno delo (živčni

pretresi, duševne bolezni, ostarelosti) do 2% — potem lahko uvidimo, zakaj še danes ni šolski inventar popolnoma izpopolnjen in zakaj samo imeli tistiškolno število učiteljev-učejnikov v zadnjih desetih letih. V prvem šolskem letu je bilo učno osebje rekrutirano v velikem številu iz mladih aktivistov in aktivistk — posebno v predelih Primorske in Istre.

Ko že govorimo o škodi, ki jo je utrpela mreža obveznega šolstva na slovenskem ozemlju, tu di ne moremo mimo nekaterih sprememb, ki jih je ta doživela že takoj v začetku šol. leta 1945-46. Ukinitve so bile vse zasebne šole. V okvir obveznega šolstva so bile tedaj vključene polke osnovnih šol še vse meščanske šole, ki so se preimenovali v nižje gimnazije, in še vse nižje gimnazije, ki so tvorile nižjo stopnjo popolnih gimnazij. Tako je pravzaprav mreža obveznega šolstva zajemala v šol. letu 1945-46 vse šole, v katere so hodili šoloobvezni otroci od 6. do 14. leta starosti: osnovne šole in nižje gimnazije. To stanje se do danes — z intermezom ustanavljanja sedemletk — ni spremenilo.

Omeniti moramo še to, da je bilo družbeno delo v prvih povojnih letih usmerjeno predvsem na obnovo porušene — tudi na šolskem področju, in obenem še na kapitalno izgradnjo (električna energija, tovarne orodja in stroje) in zato še ni moglo zajeti gradnje šol in izpopolnitve šolske mreže v zadovoljivi meri. Tudi narodni dohodek je bil za takšne storitve še premajhen.

Obračun slavističnega društva

(Poročilo predsednika tov. Jurančiča na občnem zboru dne 12. V. 1957)

V preteklem poslovnem letu društveni odbor ni iskal toliko novih metod dela, kolikor se je trudil, da bi utrdil že preizkušene metode prejšnjih odborov. Ceprav od lanskega občnega zbora do danes ni bilo večje manifestacije, ki bi pritegnila vse naše članstvo, se je vendar delo na posameznih področjih dovolj uspešno razvijalo, zlasti v strokovnem in znanstvenem tisku, v revijah, literaturi in v utrjevanju avtoritete našega društva doma in svetu.

Na prvem mestu bi tu omenil prvi zvezek godovine slovenskega šolstva, ki je izšel ravno ob lanskem občnem zboru, vendar takrat ni bilo močete reči o knjigi, pretehtane sodbe. Mislim, da bom izrekel mnenje vsega dobromisligea članstva, če rečem, da je knjiga ne le nujno potrena, temveč da je tudi po svoji vsebini in vsem ostalem v čast avtorjem, urednikom Gaspanu in Legiši ter Slovenski Matici.

Kritika v naši sodobnosti je nesprijemljiva, ker ni pravilna, zlasti pa je nekorekten njen ton in stil. Gotovo je želja vseh prisotnih in vse naše javnosti, da se delo pogumno nadaljuje do svojega konca. Žal se je pri 2. knjigi zataknilo, kar pa ni v zvezi z omenjeno kritiko. V interesu naših kulturnih prizadevanj je, da urednik, ki je že doslej vložil mnogo truda v to delo, premosti težavo, ki so se pokazale, dolžnost ostalih pa je, da ga moralno podpro in podpre končnemu smotru vse osobne interese in poglede, ki bi se ugenilj pokazali.

Dokaj časa je odbor posvetil pripravam za sestanke in kongrese v letošnjem in prihodnjem letu. Prvi bo jugoslovanski kongres v Beogradu septembra in nato oktobra sestanek slovenskih slavistov v Dolenskih Toplicah. Prihodnje leto pa svetovni kongres v Moskvi. Za vse tri naše slavistične javne manifestacije je odbor v zvezi z Inštitutom pripravil programe predavanj in nekatere tehnične priprave. Za prva dva sestanaka so zagotovljena že tudi materialna sredstva in pristavnik šolskih oblasti, da bodo udeleženci dobili v tem času dopuste.

Predavanja beogradskega kongresa bodo organizirana v dveh sekcijah: v literarno-zgodovinski in jezikoslovno-filološki, vendar tako, da bodo plenarna predavanja obsegala najaktualnejšo problematiko z obeh področij in bodo prirejena za vse udeležence ne glede na njihovo ožjo stroko. Poleg tega bodo organizirana specialna predavanja v obeh sekcijah za tiste, ki jih določena znanstvena vprašanja najbolj zanimajo. Šolsko vprašanje vprašanjem bosta služili predavanja o problematiki pouka slovnice in literarne zgodovine v višjih razredih srednje šole. O tem predavanju bosta koreferirala prof. Bajec za slovenski jezik in prof. Mahnič za slovensko književnost.

Strokovni revijski tisk se je letos nadaljeval po že utrjeni tradiciji. Mesalničnik Jezik in slovo tvoj nam je uspelo prnesti iz Maribora v Ljubljano k Mladinski knjigi, tako da uprava in uredništvo nista ločeni. To ima vsekakor koristne posledice tako za točnost izhajanja kot tudi za zmanjšanje stroškov pri izdajanju. V uredništvu je nastala majhna izprememba. Namesto M. Boršnikove, ki je zaradi prezaposlenosti za važnejšimi nalogami, izstopila iz uredništva, je prevzel uredjanje literarno-zgodovinskih prispevkov L. Legiša.

Slavistična revija se glede točnosti izhajanja ne more kosati z Jezikom in slovom, vendar pa zamud ni kriva za drege za gradivo, temveč razne opravičljive okoliščine, tako težka bolezen glavnega urednika, v prvi vrsti pa prebremenjenost Triglavske tiskarne, ki je edina voljna prevzeti težavo kompliciranega tiska in tudi sposobna svojo nalogo častno izvršiti. Letnik 1956 je pred nedavnim izšel z bogato vsebino, pripravljeno pa je gradivo tudi za letnik 1957, ki je posvečeno 80-letnici našega zaslusnega savistva in častnega člana SD prof. dr. Rajka Nahtigala. Vsebinsko bogata in zanimiva, saj so prispevali članke zanj slavisti vsega sveta. Tako se bo revija še trdnje afirmirala v mednarodni slavistični znanosti.

Tuja gosta sta se v tem letu oglašila pri nas dva: častni član Mathews, ki je imel dobro obiskano predavanje o gasovih vzhodnoslovanskih jezikov v X. stoletju v luči bizantinskih dokumentov, ter Lehr. Špawinski s temo o praslovanskih. Domači predavatelji v okviru društva so obravnavali znanstvene in didaktične teme. Med znanstvenimi je največ poslušalec prišlo predavanje o sodobnem hrvaškem romanu prof. Stamburja, pozitivnega informatorja o shrvi, kulturnih dogajanjih za slovensko publiko. Na plošno pa se z obiskom preda-

vani ne moremo pohvaliti. To je problem, ki smo ga že večkrat pretresali na občnih zborih in na sejah.

Nadalje je društvo po svojih članih in delegatih sodelovalo z Zavodom za proučevanje šolstva, pri odkritju Murkove spominske plošče v Ptuj, Linhartovo spominske plošče v Radovljici in komemoracije na Navju, pri odkritju spominske plošče Avgustu Pavlu na Cankovi. Bilj smo v stikih z enakimi društvi v drugih republikah.

Skupno z inštitutom je društvo dalo svoj prispevek v članih češki akademiji za publikacijo, ki je pripravljalo gradivo za moskovski kongres.

Ob koncu zimskih počitnic je društvo s podporo in sodelovanjem Sveta za šolstvo pripravilo tečaj za režijo, igratstvo in recitacijo, ki bi se ga naj udeležilo 40 članov, kakar je bila na razpolago vsota 100.000. Odziv pa je bil iz krajev izven Ljubljane tako majhen, da tečaj ni moglo biti.

Končno bi še omenil, da je

društvo razpisalo konkurz za nagrado iz Prijatelj-Kidričevega sklada. Odziv na razpis je bil majhen. Komisija je izbrala za nagrado temo Jožeta Pogčnika Poglavlja iz starejših slovenskih literarne zgodovine in Franceta Bernika Podoba podoba pokrajine in njena funkcija v Jenkovi liriki.

S tem zaključujem svoje poročilo in se zahvačujem vsem tovarišem odbornikom, urednikom in članstvu za sodelovanje in podporo v preteklem poslovnem letu.

Nekaj pripomb k pouku zgodovine na naših vajenskih šolah

Objavljamo članek, ki govori o problematiki zgodovinskega pouka na naših vajenskih šolah. Morda bo dal članek pobudo prof. Gestrinu in drugim, ki so sestavili učbenik za zgodovino v 4. razredih, da se bodo lotili tudi pisanja zgodovinskega učbenika za vaješke šole, ki nam je tako potreben.

Pri naporu za dvig kvalitete pouka in učnih uspehov naše vaješke šole niso na zadnjem mestu. Morda sta trud in napor prav na teh šolah mnogokrat celo večja kakor na drugih šolah, le da se pač predavatelji s tem šol oglašajo bolj poredkoma. Vzrok za to pa nevednom temeljijo v pojavih, s kakršnimi imamo opraviti na mnogih vajenskih šolah.

Gre namreč predvsem za to, da prihaja na naše vaješke šole nižje strokovne šole še vedno v pretežni meri mladina, ki v razredih nižje gimnazije ali splošno-obvezne šole nekoliko težje zmaguje učno snov, razen tega pa tudi v večini primerov še vedno nima ustrezne oziroma zadostne izobrazbe, to je štirih popolnih razredov nižje gimnazije ali osemletne šole, ki jo sicer predpisuje za večino strok uredba kot pogoj za vstop v uk v posameznih obrtnih strokah. Prav iz teh vzrokov ima ta mladina skromnejši besedni zaklad, pomanjkljivo znanje pravopisa in pravorečja, kar vsekakor neugodno vpliva na reden potek pouka splošnih in strokovnih predmetov na vajenskih šolah, zaradi česar morajo posamezni predavatelji posebno v prvih razredih posvetiti precej več pozornosti pravopisu zabeleženih snovi in poleg samega slovenskega učnega jezika tudi vajam v ustnem izražanju.

Omenjena pomanjkljivosti se izražajo poleg drugega tudi pri pouku zgodovine v prvih razredih. Žal še vedno nimamo nobenih učnih pripomočkov, predvsem pa pogrešamo učbenik. To je ena težav, ki so na vajenskih šolah še posebno občutne. Predvsem zaradi tega ker je poučevanje tega predmeta na teh zavodih zmanjšano na minimum, saj obsega po predmetniku le 1 tedensko učno uro klub temu, da je učni načrt ostal še po ponovni redukciji za približno 35 skupnih ur v šolskem letu dovolj obsežen.

Za učnika, ki je absolviral 4 razrede nižje gimnazije, preden je vstopil v uk in pričel obiskovati vaješko šolo, program res da ne more biti težak, saj je to le snov, ki se v celoti obravnava šele v 4. razredu gimnazije. Toda statistike na vajenskih šolah povedo, da je takih učencev na naših nižjih strokovnih šolah še vedno prav malo in da nasprotno prevladujejo med njimi učenci z enim ali največ dvema razredoma, precej pa jih je tudi s petimi ali šestimi razredi osnovne šole. Če sama razlaga učne snovi terja mnogo časa, le-te sledi nato ponavljanje in končno terja svoje tudi izdelava povzetka, ki ga zahteva še večina inšpektorjev in ki ob pomanjkljivem znanju učnega jezika le teže rodi zaželeni uspeh. Prav tu se vselej ožro izraža slabo obvladovanje tehnike jezika in pripovedovanja učnega gradiva na temelju kratko zapisanih povzetkov, saj obvladajo tak način učenja le nadpovprečni učenci, medtem ko pri slabših ali celo najslabših take metode skorajda ne moremo uporabiti.

Zato se večina predavateljev raje zateka k neposrednemu narekovanju učne snovi, ki jo po predhodni razlagi učenci zapisujejo v celotnih stavkih. Ali ta metoda prinaša v resnici boljše uspehe in ali se smemo z njo v celoti sprijazniti?

Res je, da se te metode poslužujejo učitelji vseh šolskih predmetov, za katere nimamo učbenika. Toda ob eni tedenski učni uri je izguba časa bolj občutna kakor pri predmetih, ki jih poučujemo po nekaj ur. Prav pri pouku zgodovine pa je izključeno, da bi število teh ur povečali, ker bi bilo to izvedljivo najbrž samo na račun katerega splošnih ali strokovnih

predmetov, ki so neposredno povezani s stroko, zato pa tudi tem važnejši.

Zgodovina pa se poučuje na vajenskih šolah le eno leto. Njen namen je, da bodoče kvalificirane delavce seznanja posebno z zgodovino socialnega gibanja in da jim nudi trdno podlago za politično in svetovnonazorsko obzornje. Če bi že sedaj imeli na vajenskih šolah samo učence, ki imajo za seboj popolno nižjo srednješolsko izobrazbo, kjer se v celoti predela predpisana učna snov in ki je obenem trdna podlaga za tisto, ki jo na vajenskih šolah predpisuje učni program iz zgodovine, potem bi ga predavatelj z lahkoto izvajal in uporabljal prvo ali drugo metodo: zapisovanje snovi po povzetku v obliki točk ali diktiranje celotnih stavkov, ki jih morajo učenci tfinjo osvojiti. — Toda dokler imamo na vajenskih šolah vedno učence, brez popolne nižje srednješolske izobrazbe, od katere pa se v praksi odstopa zaradi premajhne dotoka novih kadrov v obrtne stroke, ostane predavatelj ob dejstvu, da za ta predmet nimamo učbenika, tudi pri poučevanju zgodovine v občutni zadržki. Pomanjkanje časa, ki ga povzročajo omenjena težava, privaja mnogokrat v zaostajanje snovi, obenem pa ne nudi zadovoljivih možnosti za utrjevanje. Skoppe odmerjen čas dovoljuje skoraj v večini primerov le golo razlago z zapisovanjem in končno zaključno ocenjevanje, ki je tem bolj zamudno, čim več je učencev v posameznih oddelkih. Ali preostaja ob vsem tem še čas za individualno delo s posameznimi slabšimi in

manj nadarjenimi učenci, kar poudarjamo znova in znova kot pravilo in zahtevo tudi na nižjih strokovnih šolah, naj povedo posamezni predavatelji sami.

S tem ne nameravam trditi, da so boljši uspehi izključeni ali da bi jih lahko dosegli, če bi imeli na razpolago več tedenskih ur. Toda dokler imamo opraviti z omenjenimi težavami, bi nedvomno vendarle lahko krenili korak naprej, če bi dobili vsaj skromen zgodovinski učbenik za vaješke šole, ki ga že pogrešamo nekaj let.

V prvih povojnih letih smo uporabljali Hudelesov tiskani rokopis z obsegom takratnega povojnega učnega programa, ki je bil v praksi sprejet bolj ali manj kritično. Od takrat je potekalo skorajda že 10 let; med tem so nastale politične spremembe, ki so vplivale na idejne poglede nekaterih poglavij, poleg tega je bilo treba zaradi redukcije učnih ur reducirati tudi učni načrt na minimum. V zvezi s tem se nihče v teh zadnjih letih ni lotil sestavljanja novega učbenika, čeprav bi bil vsem dobrodošel.

Ali ne bi bilo tako delo olajšano sedaj, ko smo dobili prav dober zgodovinski učbenik za 4. razred gimnazij? Mislim, da ne bi zahtevala izdelava izvirka oziroma krčenje snovi iz posameznih poglavij tega učbenika, ki so obenem predpisana za 1. razred vajenskih šol, od avtorjev, ki so pripravili učbenik za 4. razred gimnazij, posebnega truda in napora. Nedvomno bi bili pripravljani na tako delo, ki bi zelo ustreglo pouku na vajenskih šolah.

U. T.

Šolstvo po svetu

ZAHODNA NEMCIJA

Nedavno je mesto Bremen izdalo odlok, po katerem je omejeno delo za opravljanje domačih nalog; učenci osnovne šole naj porabijo večerjamo pet ur na teden pri delu doma, osem ur v prvem in drugem razredu gimnazije, deset ur v tretji in četrti gimnaziji in petnašt ur v višji gimnaziji.

BRAZILIJA

Verouk je v brazilskem učnem načrtu neobvezen predmet. Učne moči nastavlja cerkvena oblast in morajo imeti enako izobrazbo kot ostali predavatelji. Izven ur tega pouka je vsaka verska propaganda ali širjenje knjig prepovedano.

KANADA

V arktičnih predelih Kanade je vlada organizirala za eskimške otroke posebne internate, kjer prebijejo poletni 6 mesecev v šol. pozimi pa se vračajo domov. Hrana in obleka ostaneta po možnosti isti, kot so ju vajeni z doma. V šol jih navajajo h gojenju eskimskih tiger in obujanju domače umetnosti.

LR KITAJSKA

Učne moči na Kitajskem so razvrščene v osem razredov. Pri napredovanju odločajo tri merila: starost, poklicna kvalifikacija in uspeh njihovih učencev pri izpiti. Osnovnosolski učitelj na Kitajskem ima 16-20 ur tedenskega pouka. V resnici obsega njegova zaposlitev precej več časa, ker se v znatni meri povečava delu pri odpravljanju nepismenosti. V kitajskem razredu ne dobivajo vsi otroci iste naloge, ampak vsak drugačno, pri čemer se upoštevajo njegove sposobnosti, oddajenost od šole in izobrazba staršev.

ZDA

V državne in privatne srednje šole hodi 87 odstotkov otrok od 11.000, ki so godni za te šole. Od 1.000 petošolcev jih povprečno 674 maturira. 47 odstotkov maturantov se vpíše na univerzo. V novih šolah zavemajo razredi sami manj kot polovico skupnega prostora. Ostalo je

namenjeno za laboratorij, delavnice, prostore za igre, sestanke, jedilnice in za druge namene. Pred osmimi leti so dajale oblasti le 2 odstotka proračunske vsote za gradnjo šol, danes pa gre za ta namen že 23 odstotkov vseh izdatkov za šolstvo.

Več kot devet milijonov učencev, to je 31 odstotkov dijakov, se vsak dan vozi v šolo. V ta namen imajo na razpolago 140.000 avtobusov.

Pred 15 leti se je v vseh srednjih šolah ZDA le 5.000 dijakov učilo tujega jezika. Lani se je to število povzpelo na 300.000. Največ se učijo španščine, nato francosčine, nemščine, italijansčine, latinščine, norveščine, nove grščine, švedščino in japonsčino poučujejo le v nekaterih mestih.

FRANCIJA

Univerzitetno mesto v Parizu nenehoma raste. Poleg nemškega in brazilskega poslopja sta sedaj še Indija in Jugoslavija dobili svojo stavbo.

Francoske počitniške kolonije že 22 let sprejemajo tuje študente kot pomožne vzgojitelje. Leta 1955 je zasledo tako mesto tudi 20 jugoslovanskih študentov. Najprej prebijejo dva tedna v mednarodnem taborišču, nato pa jih razmestijo na posamezne kolonije. Tako se lahko spopolnijo v francosčini.

LUKSEMBURG

Vajenci, ki se v praktičnem delu dobro uveljavijo, v teoretičnih predmetih in pri splošni izobrazbi pa ne pokažejo dovolj uspeha, bodo od sedaj lahko po končanem pouku dobili posebno spričevalo in tudi pravico do opravljanja poklica.

ČESKOSLOVAKŠA

Štipendije dobijo samo dijaki, ki imajo vzorno vedenje in dosežejo v srednjih šolah povprečno oceno 2,5 ali na višjih šolah 3. Odličniki, to je dijaki z oceno 1, dobijo še dodatno nagrado po 100 kron mesečno. Normalna štipendija je 350 kron.